

BILLEDKUNST OG NATURENS ELEMENTER GØR DEN USYNLIGE NATUR SYNLIG

I KLASSEN:

Tegn et billede af noget, I kender fra naturen, fx et træ eller en blomst. I får tre minutter!

- Vis tegningerne til hinanden. Minder de umiddelbart om hinanden?
- Er der elementer, som går igen - fx farver, former eller selve måden at tegne motivet på?
- Hvordan ser et træ i grunden ud?
- Findes der en rigtig måde at gengive et træ på?
- Kan man sige hvilken en af jeres tegninger, der mest korrekt gengiver naturen?

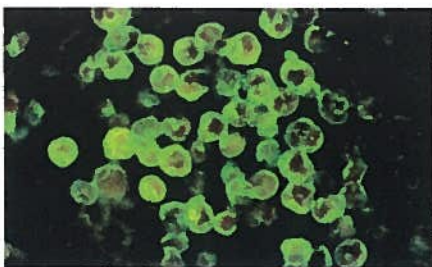
Billedkunst og natur. Når disse to ord optræder i sammenhæng med hinanden, tænker mange sikkert på et landskabsmaleri eller et blomsterbillede. På landskabsmaleriet kan man måske se træer, buske, bakker, søer eller sommerfugle, mens blomsterbilledet fx gengiver en blomstereng eller en smuk buket i en vase. Selvom de fleste kunstnere har deres egen stil og fortolker motivet på en særlig måde, kan man normalt umiddelbart genkende blomsterne, deres farve, størrelse og måske endda også hvilken sort, der er tale om.

Diskuter følgende spørgsmål i klassen:

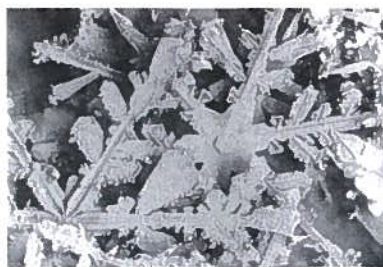
- Kan man se alle dele af naturen?
- Kan I nævne eksempler på naturelementer, som man ikke umiddelbart kan se?
- Kan man tegne eller på en anden måde gengive noget, man ikke kan se?
- Hvis ja, hvor kommer billederne så fra?

Kig godt på billederne nedenfor. De viser mikroskopoptagelser af naturelementer, som man ikke umiddelbart kan opfatte med det blotte øje.

- Er det til at se, hvad billederne forestiller?

Amøbe

Snefnug

Pollen

PÅ TUR:

OBS! Følgende øvelse kræver, at eleverne ser på ting fra naturen gennem mikroskop. Book tid i natur/teknik-lokalet og benyt mikroskoperne dér - måske har natur/teknik-læreren endda lyst til og mulighed for at være med i projektet.

Tag på tur ud i Vadehavsregionens skønne natur! I kan fx tage en tur til stranden, til et af egnens engområder eller måske besøge skoven tæt ved skolen - I bestemmer selv.

- De fleste færdes jævnlige i naturen, men hvad plejer I at lægge mærke til, når I besøger skoven eller stranden? - blomsterne i skovbunden, bladene på træerne, fuglene, der flyver, stenene i strandkanten eller...?
- Hvorfor er det mon lige præcis de ting, I lægger mærke til?

Prøv nu at rette fokus mod fænomener i naturen, som I ikke umiddelbart plejer at ænse. Giv jer god tid.

- Er det svært at lukke de vanlige indtryk ude?
- Skal I betragte naturen på en anden måde, end I er vant til?
- Opdager I måske nye ting og fænomener, som I ikke før har lagt mærke til?

Tænk på billederne, som I kiggede på hjemme i klassen (amøbe, snefnug og pollen).

- Tror I, at der gemmer sig lignende billeder i den natur, I befinder jer i netop nu?

Forestil jer, at I er omgivet af en masse ting, som I ikke kan se eller sanse!

- Hvordan ser de små bakterier i vandhullet eller døgnfluens følehorn fx ud? Hvordan ser træernes bark eller blomstens støvdragere ud helt tæt på? Og hvad med det lille frø i jorden, der engang bliver til en stor plante? Eller de aller fineste strukturer i træernes blade?
- Er det nemt eller svært at forestille sig, hvordan alle disse umiddelbart usynlige fænomener i virkeligheden ser ud?

Giv jer god tid til at gå på opdagelse i naturen. Saml hver især tre ting sammen, som I synes ser særlig interessante ud, og som I kunne tænke jer at undersøge nærmere. I kan fx indsamle et bøgeblad, en lille vand- eller jordprøve, en muslingeskal, et græsstrå, et stykke bark, bladet fra en blomsterkrone, en grankogle... I bestemmer selv.

I KLASSEN:

Tag alt det, I har indsamlet på jeres tur, med ind i natur/teknik-lokalet og find mikroskoperne frem.

Læg en efter en jeres indsamlede materiale under mikroskopet og studer det nøje.

- Hvad ser I?
- Er der noget, som overrasker jer?
- Er der nogen sammenhæng mellem det, I ser med det blotte øje, og det, I kan se i mikroskopet?
- Hvad fortæller denne øvelse om naturen og dens fænomener? - overvej, hvor stor en del af jeres omgivelser, som I i grunden kan se og sanse.

Kig efter et mønster eller en struktur i det, I ser i mikroskopet.

- Hvad springer mest i øjnene?
- Er det især én form eller ser I flere strukturer oven i hinanden? Er der tale om cirkelformer, om streger eller måske om et grid - en slags gitterstruktur?

Vælg hver især en af mikroskoperne som udgangspunkt for jeres eget billede og tegn det, I ser i mikroskopet. Husk at tegne stort! I må gerne farvelægge billederne, og til slut kan I evt bruge en rammesøger til at finde det helt rette udsnit og beskære billedet. Hvis I har tid, kan I også skære passepartouer til jeres billeder - så de tager sig ekstra godt ud!

Når alle billederne er færdige, kan I overveje følgende spørgsmål:

- Kan man umiddelbart se, hvor billederne stammer fra - hvad der ligger bag?
- Hvad er forskellen, og hvad er lighederne mellem jeres billeder og en traditionel naturgen- givelse fx et landskabsbillede? - kan de umiddelbart sammenlignes?

Tænk på de aller første spørgsmål, I skulle forholde jer til, da I begyndte at arbejde med dette materiale:

- Hvordan ser et træ i grunden ud?
- Findes der en rigtig måde at gengive et træ på?
- Er jeres svar stadig de samme, eller har I ændret mening i den mellemliggende tid?
- Kan man blive klogere på naturen gennem kunsten?
- Kan kunsten få os til at betragte naturen på en ny måde?

PÅ MUSEET:

Besøg Esbjerg Kunstmuseum og brug jeres nye erfaringer med naturgengeivelses til at gå i clinch med værker fra samlingen. På kunstmuseet kan I nemlig opleve en række værker, der forholder sig til naturen på forskellige måder. I det første af de rum, hvor samlingen er installeret, kan I også opleve et helt specielt billede, en indrammet udsigt!

- Hvordan adskiller dette billede sig fra andre naturgengeivelses?
- Hvad gør rammen ved naturen udenfor?
- Hvad fortæller dette særlige billede om naturgengeivelses generelt? - hvordan og hvornår kan man bedst gengive naturen realistisk?
- Tænk igen over spørgsmålene: Hvordan ser et træ i grunden ud? Findes der en rigtig måde at gengive et træ på?

Den indrammede udsigt

Skeel & Skriver, Wittgensteins have, 1998

Kig nu godt på Edvard Weies maleri *Motiv fra Langelinje* og beskriv den natur, I oplever på billedet.

- Prøv at sammenligne det med den indrammede udsigt: Har de to billeder noget til fælles?
- Hvordan er billedet malet? Prøv at male det efter i luften.
- Fortæller måden, det er malet på, noget om den natur, man kan opleve på maleriet? - eller noget om stemningen?
- Forestil jer, at I kunne hoppe ind i billedet. Hvad oplever I derinde?
- Hvor er I henne?
- Hvordan er det at være derinde? Kan I mærke, høre eller lugte noget?
- Hvilke af naturens dufte kan I især lugte?

Gå nedenunder og hen til duftinstallationen *Wittgensteins have*. Den består af en række krukker med dufte, hvoraf de fleste stammer fra naturen. De enkelte dufte kan være meget stærke, så løft evt. paplåget af og snus til dét.

- Hvilke farver, stemninger og oplevelser minder duftene om?
- Lugt til de forskellige dufte og fortæl en lille historie om dem. Hvor i naturen stammer de fx fra? Hvad minder de om? Hvilken årstid passer de til?

Udvælg én af duftene og 'gem' den i næsen. Gå derefter på jagt i samlingen efter et billede, der passer til duften.

- Er det nemt eller svært at finde et billede til duften?
- Hvad skal I især kigge efter?
- Får duften jer fx til at lægge mærke til noget i et af museets billeder, som I ikke før havde lagt mærke til?

Udgangspunktet for jeres egne billeder er en del af naturen, som man ikke umiddelbart kan se med det blotte øje - man kan heller ikke se en duft.

- Har duftinstallationen i øvrigt noget til fælles med de billeder, I selv har lavet?
- Hvad er lighederne og forskellene mellem en traditionel naturskildring fx et landskabsbillede og duftinstallationen?

Gå på opdagelse i præsentationen af samlingen og i de åbne magasiner efter værker, der forholder sig til naturen og dens fænomener. I kan fx finde følgende værker af Richard Mortensen og forholde jer til dem:

Barselsfest hos fuglene

- Hvordan er naturen skildret?
- Kan man finde maleriets motiv i naturen?
- Hvilke egenskaber i naturen kommer I til at tænke på, når I betragter billedet?
- Hvordan er billedet mon blevet til?

Botanisk portræt

- De fleste ved, hvad botanisk betyder, og de fleste ved også, hvordan et portræt ser ud. Men hvad er et botanisk portræt?
- Kan en naturskildring sammenlignes med et portræt af et menneske?
- Kan et menneske have botaniske træk eller beskrives med ord, man plejer at bruge om naturen?

Barselsfest hos fuglene, 1936

Botanisk portræt, 1937

- Overrasker det jer, hvor mange forskellige naturfortolkninger, I kan opleve på museet?
- Er der nogle af værkerne, der minder om jeres egne billeder?
- Hvis ja, er det så naturskildringerne, som jeres egne billeder har noget til fælles med, eller er det måske de mere abstrakte værker?
- Hvad tror I, at udgangspunktet er for de værker, som ikke umiddelbart forestiller noget?
- Hvor stammer formerne, farverne og strukturerne fra?

OBS! Da Esbjerg Kunstmuseum jævnligt skifter sine udstillinger og ofte låner værker ud til andre museer, kan det forekomme, at ét eller flere af de omtalte værker enten er udlånt eller er flyttet til et andet sted på museet. Er I i tvivl om noget, er I velkomne til at spørge i skranken eller at kontakte museets kunsthaglige personale.

